

107-es számú okiratcsomag

Fancsali malom

Veszprém vármegye vízikönyve a vízikönyv száma XI/7.⁽¹⁾

Összefoglalás

A Bánya-ér forrásától számítva tizennegyediként épült, a patak bal partján. Pápateszéri területen ez volt az utolsó malom a Bánya-éren, felső szomszédja a *Sághi malom*, alsó szomszédja már a kisdémi határban volt [B14-1]. Az 1886-ban kiállított - a pápa-ugodi Esterházy grófok 23 pápateszéri vízimalmának tulajdonjogát igazoló - községi bizonyítványban harmadikként, "Fanczali" néven felsorolt malom a pápateszéri 169-es számú telekjegyzőkönyvben 607-es helyrajzi szám alatt van felvéve. A tulajdonos ekkor ifj gróf Esterházy Móricz. A Fancsali malom pontos helyét a felső szomszéd *Sághi malom* Bucs Kálmán nevére 1938-ban kiállított engedélyokiratából és annak részletes helyszínrajzából ismerjük. A dokumentum második oldalán, a 4 §-ban olvashatunk a *megszűnt Fancsali malomról* [B14-2]. A *Sághi malom* részletes helyszínrajza mutatja a megszűnt Fancsali malom pontos helyét, a malomépület elhelyezkedését, az ingatlan és a szomszédos telkek helyrajzi számát, a malomhoz vezető utat. A helyszínrajzból látható, hogy a Fancsali malomhoz nem tartozott malomtó, viszont rendelkezett árapasztó csatornával [B14-3]. A *Lukács malom* helyszínrajzának egyik részletén [B14-4] is jól olvashatók a *Fancsali malommal* kapcsolatos adatok, helyrajzi számok. Ezek az alábbiak: a Bányaér korabeli (1937-38) helyrajzi száma: 1823, a *Fancsali malomhoz* vezető út 1899, a *Fancsali malomhoz* vezető úttól jobbra lévő terület 1895, a Bánya-ér jobb partján vezető széles, ma már nem létező út a vasút előtt: 1474, a vasútnál: 1527, a vasút után: 1528. A bányaér jobb parti területe a *Fancsali malom* előtt: 1893, a bányaér bal parti területe a *Fancsali malom* előtt: 1894.

A vízikönyvet piros vonallal átlósan áthúzták és ráírták: VISSZAVONVA 7719/4/1967 szám alatt.

Vízikönyv (1893 - 1967)

Az első irat egy táblázatos tartalomjegyzék, címe: Veszprém vármegye vízikönyve 107. számú okiratcsomag *gróf Eszterházy Mór pápa - teszéri u. n. fancsali malma*. Felsorolja a vízikönyvben elhelyezett dokumentumokat, azok iktatószámát, az elhelyezés dátumát és a mellékletek számát [B14-5].

⁽¹⁾ Székesfehérvári KMH Vízikönyvek, 157 (doboz), 107-es számú okiratcsomag, *kézzel ráírva*: Bakonyér (Bánya-ér), Gerence, Cuha

A vízikönyv száma	Elhelyezés kelte	Megnevezés	A melléletek száma
XI/7	1893 aug. 31.	Igazoló határozat alisp. 21036/93 sz. a.	2.
		Községi bizonyítvány	

Községi bizonyítvány (1886)

Az 1886-ban kiállított községi bizonyítványban harmadikként, "Fancsali" néven felsorolt malom a 169. sorszamon felvett telekjegyzőköny + 1 sorában 607 helyrajzi szám alatt szerepel. A vízikönyvi dossziében található községi bizonyítvány az eredeti dokumentum korabeli másolata [B14-6].

Igazoló határozat (1893)

Véghely Dezső királyi tanácsos, alispán 1893 március 9-én kelt határozatában és annak indoklásában igazolja, hogy a Bakonyéren, Pápa - Teszér község határában lévő, u. n. "Fancsali" malom és a vízhasználati jogosítvány tulajdonosa gróf Eszterházy Móricz. Az igazoló határozat mellélete egy 1886-ban kelt községi bizonyítvány, ebben 23 pápateszéri malomról igazolják a falu előljárói, hogy azok tulajdonosa gróf Esterházy Móricz. A dokumentumot 55/93 számon, hét évvel később iktatták be a XI/7 számú vízikönyvbe [B14-6]. A négyoldalas ív hátoldalán az alispán hivatala így foglalja össze az ügyirat lényegét:

Veszprém vármegye alispánjától

20248/1886

Gróf Esterházy Móricz Pápa-Teszér község határában a ~ folyón levő u. n. Fancsali malmára nézve, az 1885 : XXIII t.cz. 189 §-ában előírtak alapján e helyről 9281/1886 sz. a. kibocsátott hirdetményhez képest, bejelentését törvényszerű intézkedés céljából beadja.

Az így beérkezett bejelentés az 1885: XXIII t.cz. 190 § ának értelmében Pápa-Teszér községgel illetősége útján azzal közölnetik, hogy ezen bejelentésre nézve az érdekeltek észrevételeiket 30 nap alatt tegyék meg és hogy ezen határidő eltelte után az érdekeltek szabályszerű értesítéséről szóló vétbizonyítvány is a beadott észrevételekkel, a bejelentéssel és melléleteivel együtt hozzám az illetékes hatóság útján minden késedelem nélkül betérjesszék.

Minderről a bejelentő tulajdonos törvényes meghatalmazottja, a pápai járás főszolgabírája és Pápa-Teszér község ez utóbbi illetékessége útján s a bejelentéssel és melléleteivel együtt végzésileg értesíttetik.

Veszprém, 1886 évi december hó 31-én.

Véghely Dezső

Határozat (1893)

A vízhasználat jogosultságát igazoló alispáni határozat hét évvel később, 1893. március 9-re készült el azzal a megjegyzéssel, hogy a vízhasználat gyakorlatára vonatkozó feltételeket az 1885. évi XXIII. t. cz. 192. §-a értelmében egy későbbi időpontban határozzák meg. A malom neve e határozatban "fancsali" malom. "A határozatot 55/93 számmal iktatták a vízikönyvbe. 3. pontja kötelezi a malom tulajdonosát, hogy a műszaki terveket saját költségén készíttesse el és azokat nyújtsa be az alispáni hivatalnak. Konkrét időpontot azonban nem határoz meg, csak *esetleg előforduló panasz, a vizimű átépítése, javítása, vagy az illető vízfolyás viziműveinek együttes rendezése* esetén ír elő záros határidőt [B14-7].

Értesítés (1893)

Véghely Dezső királyi tanácsos, alispán 1893. augusztus 31-én kelt, 21036/1893. X. számú értesítésében közli az érdekeltekkel (a vízikönyv vezetésével megbízott megyei aljegyző, a malom tulajdonosa, Pápa-Teszér község előljárósága, a pápai járás főszolgabírája, a székesfehérvári kultúrmérnöki hivatal), hogy az 5650/93. szám alatt kiadott határozat jogerőre emelkedett, így elrendeli a XI/7-os számú vízikönyv megnyitását [B14-8].

Határozat a vízjogi engedély megszüntetéséről (1967)

A vízjogi engedélyt 1967-ben vonták vissza. A határozat tárgyában a "Fancsali" malom megnevezés mellett Horváth József neve olvasható - s bár a vízikönyvi dosszié nem tartalmaz engedélyokiratot, műszaki leírást, vagy felülvizsgálati jegyzőkönyvet, melyből egyértelműen kiderülne a tulajdonos - ebből azt feltételezhetjük, hogy a *Fancsali malom* Horváth József tulajdonába került [B14-9].

[B14-1] http://mapire.staatsarchiv.at/hu/map/mkf_hun/?zoom=14&lat=47.39703&lon=17.69596

[B14-2] <http://motka.gyor.hu/file/atch/62/127-1.pdf>

[B14-3] <http://motka.gyor.hu/file/atch/62/127-10.pdf>

[B14-4] <http://motka.gyor.hu/file/atch/73/cimg2679.jpg>

[B14-5] <http://motka.gyor.hu/file/atch/81/107-1.pdf>

[B14-6] <http://motka.gyor.hu/file/atch/81/107-2.pdf>

[B14-7] <http://motka.gyor.hu/file/atch/81/107-3.pdf>

[B14-8] <http://motka.gyor.hu/file/atch/81/107-4.pdf>

[B14-9] <http://motka.gyor.hu/file/atch/81/107-5.pdf>